

OPLEIDINGSONDERDEEL “THEOLOGIE VAN DE KERK”

Algemeen studiedomein	Systematische theologie
Studiedomein in instituut	Geloofsleer
Docent(en)	Marc Peersman
Academiejaar	2025-2026
Contacturen	16
Studiepunten	2 SP

Beginsituatie

Er wordt bij deze cursus geen voorkennis verwacht.

Doelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de cursist in staat om te beantwoorden aan volgende leerdoelen:

1. Aangeven waarom en op welke vlakken de Kerk vandaag onder kritiek staat, deze kritiek duiden, en voor jezelf formuleren hoe jij je daartoe verhoudt.
2. Argumenteren waarom het Bijbels geloof wezenlijk kerkelijk is.
3. Expliciteren wat de fundamentele roeping en bestaansreden van de Kerk is.
4. Uitleggen waarom en hoe de Kerk ‘sacrament voor de wereld’ wil zijn.
5. Verklaar of de Kerk haar ontstaan/oorsprong vindt in Jezus en overeenkomt met zijn bedoeling.
6. Inzichtelijk maken welke vernieuwing het Tweede Vaticaans Concilie heeft gebracht in het zelfverstaan van de Kerk. Lezen en begrijpen van passages uit *Lumen Gentium*, de concilieconstitutie over de Kerk, die deze nieuwe visie illustreren.
7. De betekenis, diepgang en draagwijdte verklaren van de door Vaticanum II naar voren geschoven ‘beelden’ voor de Kerk: volk van God, lichaam van Christus, tempel van de Geest.
8. Verklaar hoe door het doopsel de Kerk zich als ‘ekklesia’ constitueert en gestalte krijgt.
9. De specifieke rol van het gewijde ambt omschrijven in een niet-clericale Kerk waar de medeverantwoordelijkheid van alle gedoopten het uitgangspunt is.
10. Begrijpen hoe de eucharistie de Kerk opbouwt.
11. De betekenis en het belang van eenheid en synodaliteit in de Kerk verklaren.
12. Uitleggen wat secularisatie betekent en begrijpen hoe de positie van de Kerk in een seculiere maatschappij onomkeerbaar verandert (verandering van tijdperk).
13. Het einde van de christenheid leren zien als een kansrijke en gunstige tijd voor de Kerk.
14. Expliciteren waarom en hoe de Kerk vandaag nood heeft aan een ‘missionaire’ omslag (beking) en ingesteldheid. Verduidelijken wat missionair Kerk zijn betekent en inhoudt.

15. Omschrijven hoe de inzichten van deze cursus je zienswijze en verhouding tot de Kerk hebben beïnvloed (in vraag gesteld, bevestigd, verdiept, verruimd, veranderd...).

ONDERWIJSLEERACTIVITEITEN

Inhoud

De Kerk is in volle verandering. Ze ligt ook onder vuur. Het schandaal van het misbruik maakt haar problematisch. Zouden we niet beter af zijn zonder Kerk? Heeft Jezus haar wel gewild? Hij predikte het Rijk Gods en riep leerlingen om in die Geest gemeenschap te vormen. Wat betekent dit vandaag? Waartoe is de Kerk geroepen? Hoe kan zij in onze tijd aanspreken en betekenis hebben? Welke transformatie is nodig?

In de cursus wordt dit ontvouwd aan de hand van volgende inhoudelijke hoofdstukken:

1. De vraag naar de Kerk - Over hoe de Kerk vragen oproept, en onder de kritiek staat dat ze onaangepast, ongeloofwaardig en zelfs overbodig is. En over hoe haar eigenlijke drijfveer en diepste roeping niet sociologisch maar theologisch is: Gods thuis en familie zijn, als stad op de berg en sacrament voor de wereld.
2. Het theologisch zelfverstaan van de Kerk - Over oorsprong en ontstaan van de Kerk: heeft Jezus de Kerk gesticht? Over kerkmodellen en kerkbeelden en hoe Vaticanum II hierin een wezenlijk keerpunt betekende: van hiërarchisch-clericaal naar communio-model vanuit het doopsel. Over de betekenis van de Kerk als volk van God, lichaam van Christus, en tempel van de Geest. Over hoe de eucharistie de Kerk opbouwt (aan de hand van filmparabel Het Feest van Babette). Over het belang van eenheid en een cultuur van synodaliteit in de Kerk.
3. Kerk in de wereld - Over het einde van het cultuurchristendom (christenheid) in een seculiere wereld en de noodzaak om te groeien naar een nieuwe kerkgestalte die we 'missionair' noemen. Over de spanningen, maar ook kansen die dat met zich meebrengt. Over wat missionair Kerk zijn inhoudt en betekent: het perspectief van de vreemdeling en een diasporische identiteit (1Petrusbrief, Stefan Paas), een authentieke levenswijze als aansprekend teken (Des Hommes et des dieux, Chocolat)... Over oriëntaties voor de toekomst.

Studiemateriaal

De student ontvangt een afgedrukte cursus. De PowerPoint van de lessen, leerdoelen en examenvragen worden digitaal ter beschikking gesteld.

Werkvorm

Deze cursus wordt gedoceerd.

EVALUATIEACTIVITEITEN

Data van examen

In de weken volgend op de cursus wordt een examenmoment georganiseerd. Deze examens zijn een voorafname van de eerste zittijd. Ook in de eerste zittijd, in de maand juni, kan examen afgelegd worden.

De concrete data worden via mail en STAP aan de studenten meegedeeld. Studenten kiezen digitaal het tijdstip waarop ze examen afleggen.

Evaluatievorm

De evaluatie gebeurt door een mondeling examen (20') met schriftelijke voorbereiding (40'). Het examen is een open boek examen: tijdens de voorbereidingstijd mag de afgedrukte cursus geraadpleegd worden (op papier, geen laptop).

Bij het eigenlijke gesprek kan men -enkel- gebruik maken van de notities die men maakte tijdens de voorbereidingstijd. De schriftelijke voorbereiding dient als geheugensteun, het is niet nodig om alles volledig in volzinnen uit te schrijven. Het examen is mondeling: je wordt gequoteerd op wat je tijdens het gesprek uitlegt en vertelt.

Vraagvorm

Er wordt gebruik gemaakt van open vragen.

Toelichting

Op het examen trekt de student een vragenblad waar drie vragen op staan.

De twee eerste vragen kunnen uit deelvragen bestaan en zijn een selectie en combinatie uit de lijst van examenvragen die bij elk hoofdstuk van de cursus ter beschikking wordt gesteld.

De derde vraag is voor iedereen dezelfde en bestaat uit het maken van een paper met een persoonlijke reflectie op het geheel van de cursus. Deze paper kan men vooraf thuis voorbereiden, en brengt men mee naar het examen om daar af te geven.

De examenvragen zijn vooraf gekend want worden reeds bij de cursus toegevoegd.

Elke student kan examen afleggen, tenzij hij meer dan 2 keer ongewettigd afwezig was in de hoorcolleges.

Herkansing

De tweede zittijd wordt vanaf half augustus georganiseerd. Het examen is bij voorkeur opnieuw een mondeling examen onder dezelfde voorwaarden als in de eerste zittijd, tenzij omwille van praktische onmogelijkheid de docent een schriftelijk examen aanbiedt.

De examenvragen zijn vooraf gekend want worden reeds bij de cursus toegevoegd.